

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 50/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Rastislavom Lenartom, Pollova 32, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaniach vedených pod sp. zn. 40 C 35/2019, sp. zn. 23 C 25/2020 a sp. zn. Spr 118/2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 35/2019, sp. zn. 23 C 25/2020 a sp. zn. Spr 118/2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde pod sp. zn. 40 C 35/2019 prebieha konanie o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. Uznesením okresného súdu sp. zn. 40 C 35/2019 zo 6. novembra 2019 bola okrem iného uložená žalovaným (navrhovateľ dražby a dražobná spoločnosť) povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke a zabezpečení záväzkov z 31. júla 2007 (ďalej len „zmluva o pôžičke“) a dodatku č. 1 zo 7. apríla 2010 k zmluve o pôžičke vo vzťahu k nehnuteľnosti, ktorou je byt nachádzajúci sa v Košiciach. Uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 100/2020 z 30. júna 2020 bolo zmenené uznesenie okresného súdu zo 6. novembra 2019 tak, že bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v časti týkajúcej sa uloženia uvedenej povinnosti žalovaným. Proti uzneseniu krajského súdu z 30. júna 2020 sťažovateľ podal dovolanie prostredníctvom právneho zástupcu.

3. Keďže uznesením okresného súdu zo 6. novembra 2019 bolo zároveň sťažovateľovi uložené do 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podať proti žalovaným žalobu, 3. augusta 2020 sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu a ďalší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré adresoval k sp. zn. 40 C 35/2019. Následne sa sťažovateľ dozvedel, že jeho žaloba a ďalší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia boli na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 21. augusta 2020 vylúčené na samostatné konanie, ktoré sa vedie na okresnom súde pod sp. zn. 23 C 25/2020.

4. Sťažovateľ považuje postup vyššieho súdneho úradníka za porušenie svojich procesných práv, ktorým mu bol *de facto* odňatý jeho zákonný sudca, ktorý konal vo veci vedenej pod sp. zn. 40 C 35/2019. Podľa názoru sťažovateľa o vylúčení jeho žaloby a ďalšieho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na samostatné konanie malo byť okresným súdom samostatne rozhodnuté. Sťažovateľ tiež namieta, že mu okresný súd zmenu zákonného sudcu sám neoznámil, čo považuje za ďalšie neprípustné porušenie svojich procesných práv. Sťažovateľ uviedol, že je nepochopiteľné a neprípustné, že

zo súdneho spisu sp. zn. 40 C 35/2019 bola do súdneho spisu sp. zn. 23 C 25/2020 pripojená kópia plnomocenstva zo 14. februára 2017 bez vedomia sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ktorá bola podľa jeho názoru zrejme „svojvoľne“ vyhotovená.

5. Sťažovateľ uvedený postup vyššieho súdneho úradníka namietal aj v sťažnosti adresovanej predsedovi okresného súdu vrátane preskúmania toho, či vyšší súdny úradník neporušil/neprekročil svoje kompetencie a či postupoval zákonným spôsobom. Keďže nebolo vydané samostatné uznesenie, týmto bolo sťažovateľovi odňaté právo konať pred súdom, pretože nemohol podať riadny opravný prostriedok.

6. Podaním sp. zn. Spr. 118/2020 z 15. októbra 2020 predseda okresného súdu oznámil sťažovateľovi, že *«keďže obsahom Vášho podania nie sú námietky proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo porušovanie zásad dôstojnosti súdneho konania, teda podanie nespĺňa materiálne podmienky na jeho prešetrenie podľa zák. č. 757/2004 Z.z. Predmetné podanie nie je sťažnosťou ani podľa ust. § 4 ods. 1 písm. d) zák. č. 9/2010 Z.Z., preto ho podľa ust. § 4 ods. 3 zák. č. 9/2010 Z.z. odkladám.*

Zákonnosť procesného postupu súdu v konaní môže preskúmať jedine súd vyššej inštancie v rámci konania o opravných prostriedkoch podaných proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

Okrem vyššie uvedeného Vám dávam do pozornosti, že zápis podania doručeného súdu 3.8.2020, obsahom ktorého bola žaloba vo veci samej a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia do súdneho reg. „C“ pod sp. zn. 23C/25/2020, bol realizovaný v súlade s čl. 3 ods. 2 Rozvrhu práce Okresného súdu Košice I na rok 2020. V danom prípade sa nejednalo o vylúčenie veci na samostatné konanie, ale o zápis nového návrhu – žaloby a návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.».

7. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda postup okresného súdu, pretože neexistuje písomné rozhodnutie súdu o tom, že by žaloba a ďalší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia uznesením boli vylúčené z konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 40 C 35/2019 do konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 23 C 25/2020. Právo

sťažovateľa na spravodlivý proces a na zákonného sudcu bolo porušené už uvedeným postupom vyššieho súdneho úradníka a následne odložením jeho sťažnosti predsedom okresného súdu, ktoré považuje za nepreskúmateľné.

8. Sťažovateľ zároveň v ústavnej sťažnosti opísal priebeh konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 35 C 466/2013, v ktorom sa ako žalobca domáhal vyslovenia neplatnosti dodatku č. 1 zo 7. apríla 2010 k zmluve o pôžičke.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... upravené v čl. 46 ods. 1 , čl. 47 ods. 2,3 , čl. 48 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I, v konaní pod sp.zn. 40C/35/2019, sp.zn. 23/25/2020 a konaní Spr 118/2020 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje postup Okresného súdu Košice I, v konaní sp. zn. 40C735/2019 , v ktorom bolo vykonané podanie žaloby sťažovateľa doručenej súdu dňa 03.08.2020 do nového konania sp. zn. 23C/25/2020 a vydané oznámenie o odložení veci v konaní sp. zn. Spr. 118/2020 zo dňa 15.10.2020 a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľovi... sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 15.000 Eur... ktoré je Okresný súd Košice I povinný sťažovateľovi vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. Sťažovateľov... sa priznávajú trovy konania... v sume 375,24 Eur... ktoré je povinný Okresný súd Košice I zaplatiť na účet advokáta JUDr. Rastislav Lenarta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

14. Podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom.

18. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

19. Podľa § 43 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí byť datovaný a podpísaný navrhovateľom alebo jeho zástupcom. K návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

20. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

21. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Ústavný súd je podľa citovaného § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). Ústavný súd

môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a to iba vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namietal porušenie v bode 1 označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 35/2019, sp. zn. 23 C 25/2020 a sp. zn. Spr 118/2020. Sťažovateľ ako predmet prieskumu ústavného súdu neoznačil konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 35 C 466/2013 (bod 8), preto ústavný súd ustálil predmet jeho prieskumu tak, ako to uviedol v záhlaví uznesenia. Zároveň ústavný súd podotýka, že mu na prvý pohľad nie je zrejmé, ako konanie okresného súdu sp. zn. 35 C 466/2013 súvisí s namietanými konaniami, a teda z akého dôvodu sťažovateľ opísal jeho priebeh v ústavnej sťažnosti.

23. Ústavný súd ďalej pripomína, že uplatnenie jeho právomoci je viazané na splnenie formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu musí spĺňať každý návrh na začatie konania.

24. Ústavný súd je nútený konštatovať, že aj keď je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, jeho ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy. Ústavná sťažnosť je v zásade iba kompiláciou obsahu podaní sťažovateľa v konaniach pred súdmi, procesných úkonov a rozhodnutí všeobecných súdov a komunikácie sťažovateľa s ďalšími orgánmi verejnej moci (Okresný úrad Košice, katastrálny odbor). Sťažovateľ síce tvrdí, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a na zákonného sudcu ním opísaným postupom okresného súdu (vyššieho súdneho úradníka) a následne odložením jeho sťažnosti predsedom okresného súdu, ale bez toho, aby svoju úvahu teda ďalej rozvinul do náležitej ústavnoprávnej argumentácie. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Dôvody ústavnej sťažnosti musia korešpondovať jednotlivým namietaným porušeniam základných práv alebo slobôd. Ústavný súd nemá povinnosť preskúmať

postup orgánu verejnej moci *ex officio* a vyhľadávať jeho konkrétne pochybenia. Z tohto dôvodu ústavná sťažnosť v tejto časti nespĺňa všeobecnú zákonom predpísanú náležitosť odôvodnenia návrhu podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde a osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti ustanovenú v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

25. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namietal aj porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutých konaniach okresného súdu. Ústavná sťažnosť ani v tejto časti neobsahuje žiadne kvalifikované odôvodnenie, t. j. akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu týchto základných práv okresným súdom v napadnutých konaniach. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

26. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti je zjavná absencia náležitej kvalifikovanej právnej argumentácie. Z § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde jednoznačne vyplýva, že špecifikom konania pred ústavným súdom je obligatórne naplnenie podmienky povinného právneho zastúpenia navrhovateľa, čo je nepochybne odôvodnené tým, aby ústavný súd nebol zaťažovaný nekvalifikovanými návrhmi. Z procesnej podmienky povinného zastúpenia advokátom je možné implicitne vyvodiť, že samotný návrh má byť spísaný advokátom.

27. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), podľa ktorého advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

28. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa aj esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (úplná absencia, resp. ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019).

29. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

30. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu